

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології
Кафедра французької філології

Силабус навчальної дисципліни

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	035 Філологія
Спеціалізація:	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Освітньо-професійна програма:	Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Семестр, рік навчання:	3, 2
Статус дисципліни	Вибіркова
Обсяг:	3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких: лекції – 16 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 60 годин
Мова викладання:	Українська, французька
День, час, місце:	Відповідно до розкладу занять, факультет РГФ
Викладач:	Тетяна Василівна ВЕСНА , к. філол. н., доцент кафедри французької філології
Контактна інформація:	vesnatv63@gmail.com
Робоче місце:	бульвар Французький, 24/26, кафедра французької філології (ауд. 125)
Консультації:	За затвердженим графіком консультацій (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/french/Info_vish_o_svita/grafik_konsult_vikladachiv_franc_filo.pdf)
Передреквізити:	«Основна іноземна мова (французька)», «Друга іноземна мова (англійська)», «Третя іноземна мова (за вибором)», «Основи теорії мовних комунікацій», «Теорія та практика перекладу», «Переклад ділового, художнього, публіцистичного мовлення», педагогічна/асистентська практика
Постреквізити:	Переддипломна практика, кваліфікаційна магістерська робота
Мета навчальної дисципліни:	Ознайомлення з основними теоретичними і практичними здобутками вітчизняних і зарубіжних науковців у галузі міжкультурної комунікації; встановлення параметрів спілкування, його особливостей і чинників оптимізації, усунення комунікативних бар'єрів; формування у здобувачів

	освіти власних стратегій ефективної міжмовної, міжкультурної взаємодії.
Завдання навчальної дисципліни:	<ul style="list-style-type: none"> – розширити та систематизувати набуті компетенції про соціально-психологічні, антропологічні, етнокультурні та лінгвістичні механізми комунікації, специфіку міжкультурної комунікації – розвинути уміння і навички коректного міжмовного спілкування, які будуть удосконалені у подальшій професійній діяльності філолога, перекладача, викладача іноземних мов, фахового комуніканта у сфері міжкультурної комунікації <p>Новітні уявлення про теорію і практику міжкультурної комунікації, які надає спецкурс, поглиблюють розуміння специфіки комунікативних процесів у сучасному багатовимірному інформаційному просторі та уміння використовувати релевантні засоби спілкування в різних сферах професійної та особистісної діяльності.</p>
Очікувані результати навчання:	<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття, концепції, теорії міжкультурної комунікації; - актуальні тенденції розвитку і проблемні питання наукової галузі; - комунікативні властивості вербальної і невербальної поведінки в різних ситуаціях і сферах міжмовного спілкування; - лінгво-когнітивні, соціокультурні відмінності мов, що контактують в процесі інтеркультурної взаємодії, а також етнокультурну специфіку представлення інформації, особливо в аспекті сприйняття культурних цінностей, для здійснення професійного перекладу; - методика формування ефективних лінгвокомунікативних стратегій подолання мовних, міжкультурних бар'єрів, запобігання комунікативному збою, досягнення адекватної взаємодії і порозуміння представників різних культур; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оперувати понятійно-категоріальним апаратом міжкультурної комунікації в науково-практичній діяльності; - системно аналізувати сучасні досягнення теорії і практики міжкультурної комунікації, в Україні зокрема; - застосовувати релевантні вербальні та невербальні комунікативні засоби відповідно до ситуації міжкультурного спілкування; - здійснювати адекватний переклад текстів, що містять

	<p>культурно марковану інформацію;</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати і прогнозувати міжкультурну взаємодію, використовуючи сформовані навички етикетного спілкування іноземною мовою для особистісного і професійного розвитку.
<p>Зміст навчальної дисципліни:</p>	<p>Змістовий модуль 1. Основи теорії міжкультурної комунікації.</p> <p>Тема № 1. Визначення міжкультурної комунікації, основні категорії, характерні особливості, міждисциплінарні зв'язки та практичні орієнтири. Становлення наукової парадигми. Значення міжкультурної комунікації у сучасному глобалізованому світі.</p> <p>Тема № 2. Культура, її роль в процесі комунікації, типологія культур (класифікації Е. Холла, Г. Хофстеде, Р. Льюїса). Культурна ідентичність, інкультурація, акультурація, асиміляція, сепарація, сегрегація, маргіналізація, інтеграція. Теорія ввічливості.</p> <p>Тема № 3. Моделі комунікації Гарольда Д. Лассвела, Клода Шеннона, Уоррена Уівера, Романа Якобсона, Делона Хаймса. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація, її ефективність. Адаптація комунікативної поведінки. Теорія комунікативного пристосування.</p> <p>Тема № 4. Лінгвістична прагматика, принцип кооперації П. Грайса, теорія мовленнєвих актів Дж. Остіна. Максими кількості, якості, релевантності, ясності і стилістичні фігури у міжкультурній комунікації. Експліцитність, імпліцитність інформації. Типологія мовленнєвих актів Дж. Серля. Перформативна гіпотеза Дж. Росса.</p> <p>Змістовий модуль 2. Вербальні, невербальні аспекти міжкультурної комунікації.</p> <p>Тема № 5. Специфіка лінгвістичних та паралінгвістичних засобів міжкультурної комунікації. Комунікативна поведінка етнокультур. Мовленнєвий етикет, мовні табу. Стандартні мовні конструкції і кліше (вітання, прощання, вибачення, подяка та ін.), формули ввічливості в міжкультурній комунікації.</p> <p>Тема № 6. Невербальна семіотика міжкультурної комунікації. Проксеміка і такесика. Національні особливості поняття простору і часу. Зони простору Е. Холла.</p> <p>Тема № 7. Кінесика. Типологія конвенціональних жестів, культурна обумовленість погляду, міміки. Універсальні і специфічні жестові вираження емоцій. Омонімія жестів як форма комунікативних перешкод і непорозумінь.</p> <p>Тема № 8. Етнокультурні стереотипи, прецедентні феномени і</p>

	<p>забобони у міжкультурній комунікації. Роль ЗМІ у формуванні стереотипів. Культурний шок, мовні і психологічні бар'єри та їх подолання.</p> <p>Змістовий модуль 3. Практичний напрямок міжкультурної комунікації.</p> <p>Тема № 9. Міжкультурна комунікація в освітньому процесі. Мультикультурність, методичні, педагогічні проблеми викладання. Формування міжкультурної компетентності на уроках іноземної мови.</p> <p>Тема № 10. Міжкультурна комунікація і переклад текстів різних жанрів і стилів. Національна символіка, гумор, фольклор у перекладі. Вплив медіа-ресурсів на міжкультурну комунікацію.</p> <p>Тема № 11. Ділове міжкультурне спілкування. Кроскультурні дослідження, тренінги, менеджмент. Сучасний лінгвістичний, гастрономічний, зелений туризм. Професія гіда-перекладача. Міжкультурна комунікація в рекламному дискурсі.</p>
Методи навчання:	<p>Словесні: лекція, дискусія, обговорення проблемних питань</p> <p>Наочні: мультимедійні презентації</p> <p>Практичні: завдання для самостійної роботи</p>
Рекомендована література:	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. 205 с. (Словники України). <i>Бібліотека кафедри французької філології</i> 2. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 146 с. URL : https://studfile.net/preview/9008838/ 3. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації: підручник. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с. <i>Бібліотека кафедри французької філології</i> 4. Le tour du Monde de la politesse. Préface de Didier Pourquery. Paris: Denoël/Le Monde, 2012. 135 p. <i>Бібліотека кафедри французької філології</i> <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : тези III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав, 16 березня 2020 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав, 2020. – 230 с. (Електронна книга). URL: https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26234.pdf 2. Радевич-Винницький Я.К. Етикет і культура спілкування:

	<p>навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 291 с. <i>Бібліотека кафедри французької філології</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Bo Shan. La communication interculturelle : ses fondements, les obstacles à son développement. URL: https://journals.openedition.org/communicationorganisation/2928 4. Bouchard C., Bourassa-Dansereau C., Le Gallo S. Communication interculturelle et internationale : contributions à un champ d'études et de recherches en mouvance. URL: https://journals.openedition.org/communiquer/3929?lang=en 5. Stoiciu G. L'émergence du domaine d'étude de la communication interculturelle. 2008. 2 (n° 51). P. 33-40. URL: https://www.cairn.info/revue-hermes-la-revue-2008-2-page-33.htm 6. Warren Th. L. Cross-cultural Communication: Perspectives in Theory and Practice. <u>London</u> : Routledge, 2017. 142 p. URL: https://books.google.ro/books?id=rDRBDgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false <p style="text-align: center;">15. Електронні інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CAFI Vidéo Le choc culturel et les défis de l'intégration. Témoignages, conseils de nouveaux arrivants au Nouveau-Brunswick et de professionnels de l'immigration. URL: http://youtu.be/Z1aMrmUIBFE 2. «Chat noir», «chiffre 13»... Ces superstitions qui nous font toujours frémir Par <u>Alice Develey</u>. URL: https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/actu-des-mots/2017/02/13/37002-20170213ARTFIG00232-chat-noir-chiffre-13-ces-superstitions-qui-nous-font-toujours-fremir.php?utm_source=app&utm_medium=sms&utm_campaign=fr.playsoft.lefigarov3 3. Le langage corporel et la communication non verbale/Christian Martineau. TEDxHECMontréal. URL : http://youtu.be/Fe-sjQ9ElfE 4. TV5 Monde. URL : https://apprendre.tv5monde.com/fr
Оцінювання:	<p>Поточний контроль: усне опитування під час лекційних занять, виступ з повідомленням на практичних заняттях, тестування, презентація власного проєкту.</p> <p>Підсумковий контроль – залік</p> <p>У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен модуль. Презентація індивідуального проєкту за проблематикою курсу оцінюється у 100 балів максимально. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне балів за поточний контроль та презентацію</p>

	<p>індивідуального проєкту. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.</p> <p>Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він виконує залікове завдання і з урахуванням його результатів одержує відповідну кількість залікових балів із дисципліни.</p>
<p>ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i></p>	<p>Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем під час консультацій.</p> <p>Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (poloz-org-osvit-process_2022.pdf).</p>
<p><i>Дедлайни та перескладання</i></p>	<p>Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)</p>
<p><i>Політика академічної доброчесності</i></p>	<p>Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))</p>
<p><i>Використання комп'ютерів/телефонів на занятті</i></p>	<p>Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим.</p> <p>Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.</p>
<p><i>Комунікація</i></p>	<p>Всі робочі оголошення надсилаються старості академгрупи на електронну пошту або Viber. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.</p>